

Fråga STF:
BEHÖVER JAG HA ETT
CERTIFIKAT?

♦ ♦ ♦

HUR UPPHANDLAR
KRIMINALVÅRDEN
TANDVÅRDSTJÄNSTER?

♦ ♦ ♦

Aktuellt:
SKYDDAD YRKESTITEL FÖR
TANDTEKNIKER UTREDS

♦ ♦ ♦

Till sist:
PEPP INFÖR HÖSTEN

MEDLEMSTIDNING FÖR SVENSKA TANDSKÖTERSKEFÖRBUNDET • WWW.SVETF.SE

Hur botar man
**TANDVÅRDS-
RÄDSLAN?**

Ida Kjos:
**"LEV LIVET
FULLT UT"**

Profilen

**HELÉN EKBOM VILL
STÄNDIGT UTVECKLAS**

LÄS ALLT OM YRKESKONFERENSEN 2025

...och sommaren har varit fin och vilsam?

Nja, min sommar har varit en så kallad hemester och samtidigt varit full av inspirerande möten med många arbetsgivare och utbildningsanordnare. Under hösten har STF många fler möten av de slagen att se fram emot. Vi har som tidigare initierat ett fördjupat samarbete, vilket har emottagits positivt från alla håll. Efter att vi nu har presenterat vårt förslag så inväntar vi med spänning allas förslag på HUR och VAD vi kan göra för att TILLSAMMANS hantera tandvårdens utmaningar.

Jag har även haft fina samtal med Olle Sahlin från Sveriges Tandteknikerförbund. Vi arbetar ju tätt tillsammans med kvalitetssäkring med fokus på patientsäkerheten. Läs mer om deras arbete för yrkesskyddad titel i detta nummer!

Vår årliga inventering av medlemsregistret har resulterat i:

- Varma medlemssamtal speglar som vanligt Yrkesstolthet. Lycka till alla tandsköterskor som blivit pensionärer: Ni vittnar om varierande arbetsuppgifter som ni älskat och uppskattat och en del stannade kvar några extra år just därför, men också för att dryga ut pensionen.
- Att många har ringt/ skrivit till oss och uttryckt fortsatt stöd för vårt Yrkesförbund- ni är GULD värda! Vi vill så klart ha alla Sveriges Tandsköterskor som medlemmar och framför allt era synpunkter, så dela med er och hör av er till oss om vad som händer just hos er. Vi är intresserade av hur just ni arbetar!

- Samtidigt som så kallade "avhoppare vittnar om tappad tillit och framtidstro och berättar liknande historier:

"Efter 4 år som tandsköterska insåg jag hur viktigt det är med arbetsmiljö och personalhantering så jag utbildade mig till HR. Har nu arbetat ett antal år och har verkligen hittat rätt! Känns fantastiskt att få vara med och påverka, bidra och utveckla verksamheten till något bättre, precis som jag kände i början som tandsköterska men nu får jag vara med på riktigt och känna mig behövd. Något jag tyvärr aldrig kände som tandsköterska!"

Därför är min viktigaste fråga att ta med på endagskursen i Göteborg den 26/9: **"Vad kan jag göra för att förändra mitt egenansvar och bidra engagerat för en fortsatt god arbetsmiljö? Kursledare: Hans Sandberg och Charlotte Wåhlin."** Vi ses väl där?

Till sist;

"Låt oss alla aktivt vara delaktig i att göra tandvårdsvärlden till en bättre värld, för vi är ju mitt i den!"

Hälsar Tina Hilding,
förbundsordförande
Svenska Tandsköterske-
förbundet, STF

För övrigt:

TÄNK PÅ!

Ju fler medlemmar vi blir, desto bättre förändringar kan vi åstadkomma!
Tack för att du blir, eller redan är, medlem!
www.svetf.se

VÄLKOMMEN!

Välkommen till nästa års stora happening, tillsammans med tandsköterskor från hela landet!
Yrkeskonferensen 2025, i Stockholm

ANSÖK!

Visa på din erfarenhet och kompetens genom att certifiera dig som tandsköterska!

Lys upp hösten med ny kunskap!

Dags att fördjupa dina kunskaper eller kanske lära dig något helt nytt? Du vet väl om att du som tandsköterska kan fortbilda dig via Sveriges Tandläkarförbund? Välkommen med din bokning!

Här hittar du vårt utbud av populära kurser!
tandlakarforbundet.se/kurser

VOCO Profluorid® Varnish

FÖRSTKLASSIG EFFEKTIVITET OCH SMAK

- Effektiv – snabb desensibilisering och fluoravgivning (5 % NaF $\pm$ 22.600 ppm)
- Suverän hantering – tål fukt
- Estetisk – ljus, transparent tandfärg
- Universell – finns i tub, SingleDose och ampull
- Flera smaker – mint, caramel, melon, cherry, bubble gum, cola lime och pina colada

I DETTA NUMMER

TANDSKÖTERSKAN NR 3 2024

2. **VÅR ÅSIKT**
6. **YRKESKONFERENS 2025**
Program och info
8. Välkommen till Yrkeskonferensen!
9. Hans Sandberg – årets moderator
10. Energiboost med Ida Kjos
12. Hur botar man tandvårdsrädslan?
13. Konferensmiddagen
14. Ökad ergonomikunskap minskar sjukskrivningarna
16. **PROFILER** Lär känna mångsysslaren
Helén Ekbom
19. **AKTUELLT** Odontologisk riksstämma
och Swedental
20. **AKTUELLT** Upphandling av tandvård
till Kriminalvården – hur fungerar det?
22. **NYTT FRÅN FÖRBUNDET**
Kolla in vår nya hemsida
23. **TILL SIST** Pepp inför hösten!

TANDSKÖTERSKAN NR 3 • 2024

Ansvarig utgivare: Tina Hilding
Ärgång 75
Produktion: Content Avenue AB
0733-282929, www.contentavenue.se
Redaktör: Carina Lagerlöf, Content Avenue AB
E-post: redaktion@contentavenue.se
Skribenter i detta nummer:
Carina Lagerlöf
Layout: Gudni Ólafsson, GO Grafik AB

Annonsbokning: annons@contentavenue.se
Annonsmaterial: annons@contentavenue.se
Materialkontakt: Dan Wallander
dan.wallander@contentavenue.se
Tel: 0733-282929

Nästa nummer utkommer
December, 2024
Tryck: Gothia Offset
Upplaga: 8 000 ex
654-1847

"Det blev alltid en stor grej att beställa, nu är det **MYCKET** enklare"

PlanOrder

- ✓ Spara tid på beställningar
- ✓ Skapa bra struktur i förrådet
- ✓ Sakna aldrig produkter igen

Ett enkelt, snabbt och smidigt beställnings- och lagerhanteringsystem.

Förenkla
dina rutiner
redan i dag!

Plandent

info@plandent.se | 08-546 979 00 | www.plandent.se

Vi ses i Göteborg!

ODONTOLOGISK
RIKSSTÄMMA 2024
60 år
GÖTEBORG
SWEDENTAL®

Den 13-15 november samlas tandvårdsbranschen på Svenska Mässan i Göteborg för att delta på Odontologisk riksstämma & Swedental.

ETT AXPLOCK AV PROGRAMPUNKTER:

ONSDAG 13 NOV

Ska vi skämmas eller kan vi vara stolta? - hållbarhetsutvecklingen inom tandvården

Medverkande: Jenny Måhlgren, Eva Vati, Susanne Hultén, Magdalena Fremback, Julia Lönnegren, Eva-Karin Bergström, Sofia Björnfot Holmström, Ingrid Honk

Placerade barns munhälsa och tillgång till tandvård

Medverkande: Maria Johansson, Gunnel Håkansson, Gunnar Henning, Eva Agåker, Tita Kirkinen

TORSDAG 14 NOV

AI: Framstegen och Framtiden inom Odontologin

Medverkande: Per Tidehag, Michael Braian, Steve Dahlskog

Så blir vi attraktiva för framtidens talanger!

Medverkande: Sofia Rasmussen

FREDAG 15 NOV

Hur kan tandvården bidra till bättre hälsa för barn och unga?

Medverkande: Carolina Klüft, Josefine Sundström

Hur vi kan förstå och förklara tandvårdens personalförsörjning?

Medverkande: Anders Jonsson, Åsa Olsson, Gunilla Swanholm & Lars Olsson

MISSA INTE JUBILEUMSFESTEN!

I år firar riksstämman 60-årsjubileum med en glittrande fest, mingelmiddag och liveuppträdanden – boka biljett till festen redan idag!

Sofia Rasmussen

Josefine Sundström & Carolina Klüft

Ta del av hela
programmet och
köp biljett idag!

Ta med dig teamet till Swedental - helt kostnadsfritt!

På mässgolvet finns något för alla i tandläkarteamet. Prata med över 170 leverantörer, ta hem testprodukter och upptäck lösningar för en effektiv och framgångsrik klinik.

Hämta kostnadsfria biljetter
idag! – Swedental.se

Ett samarbete mellan:

Välkommen till 2025 års

Yrkeskonferens

Konferensavgift:

Medlemmar: Early-Bird 5 700 kr till och med 30 november. Därefter 6 300 kr.
Ej medlemmar: Early-Bird 6 800 kr till och med 30 november. Därefter 7 400 kr.

Kursavgiften inkluderar samtliga måltider, fika, konferensmiddag och föreläsningar.
Moms tillkommer.

Anmälan:

Du anmäler dig senast 30 november 2024 för Early-Bird via konferensens hemsida:
svetf.se/anmalan

Det finns även möjlighet för klinikansvarig att boka för hela kliniken.

Frågor om konferensen, kontakta Svenska Tandsköterskeförbundet,
Dan Wallander, yrkeskonferensen@contentavenue.se

STF har bokat upp rum på Clarion Hotel Sign.
Deltagare bokar själva hotellrum men STF säkerställer att rum är lediga för YK:s deltagare.
Mer information om bokning av hotellrum hittar du på konferensens hemsida.
svetf.se/boende

PROGRAM

Torsdag 6 februari 2025

- 08.30 – 09.00 **Registrering**
- 09.00 – 09.15 **Öppning och inledning med Tina Hilding och Hans Sandberg**
- 09.15 – 09.50 **Hur hälsodatan bli tillgänglig för hela vårdkedjan**
Michel Silvestri
- 09.55 – 10.30 **Innovationskliniken IDUN presenterar sitt moderna arbetssätt**
Maria Hägg, Freya Johansson och Johanna Ögren
- 10.30 – 11.15 **FIKA & UTSTÄLLNING**
- 11.15 – 11.50 **Hur digitalisering och AI omformar tandvårdsbranschen**
Peder Remman, Sofia Sognefur
- 11.50 – 12.30 **Att arbeta med svårt sjuka patienter – inte bara munvård**
Therese Wendin
- 12.30 – 13.45 **LUNCH & UTSTÄLLNING**
- 13.45 – 14.20 **Att arbeta med Geriatriska patienter – den äldre munnen**
Therese Wendin
- 14.25 – 15.00 **Vad innebär NPF Diagnoser och hur arbetar tandvården med denna patientgrupp**
Pia Gabre
- 15.00 – 15.30 **FIKA & UTSTÄLLNING**
- 15.30 – 16.20 **Nytt nationellt Erosionsindex. Hur fungerar det?**
Carl-Fredrik Arnelund
- 16.20 – 16.30 **Avrundning med Hans Sandberg**
- 16.30 – 16.45 **GULDSPONSOR-presentation/aktivitet**
- 19.00 **DRINK & MIDDAG**

Fredag 7 februari 2025

- 09.00 – 09.05 **Inledning**
Hans Sandberg
- 09.05 – 09.55 **Rädsla för tandvård ger sämre tandhälsa. Hur kan man behandla det?**
Robert Schibbye
- 10.00 – 10.30 **Hur man kan skapa bättre arbetsmiljö inom tandvården**
Charlotte Wåhlin
- 10.30 – 11.00 **FIKA**
- 11.00 – 12.30 **Ergonomi – Teori & Praktik**
Helena Wall och Rebecca Ullholm
- 12.30 – 13.30 **LUNCH MED KAFFE**
- 13.30 – 14.05 **Förrådshantering inom tandvård**
Linnea Nilsdotter, Therese Saurow
- 14.10 – 15.00 **Mod att förändra**
Ida Kjos
- 15.00 – 15:15 **Avslutning med Hans Sandberg och Tina Hilding**

Tandsköterskornas Yrkeskonferens

– Årets höjdpunkt som du inte får missa

Det blir två fullspäckade dagar med intressanta föreläsningar att se fram emot i februari. FOTO: BILDBYRÅN

KOMMENTARER FRÅN DEN GÅNGNA YRKESKONFERENSEN

Vad tyckte du generellt om innehållet i konferensprogrammet?

– Väldigt bra föreläsningar, otroligt intressant! Satt på helspänn och lyssnade intresserat på precis allt. Fick hämta ett extra block för att kunna anteckna allt "viktigt" ;)

Vilket är ditt övergripande intryck av YK 2024?

– Mycket bra ordnat, föreläsare, lokal mat och underhållning. Perfekt!

Vad tyckte du om underhållningen?

- Bästa någonsin!
- De fick verkligen tåket att lyfta...
- Fantastiskt bra

I februari är det dags igen för den årliga yrkeskonferensen för dig som tandsköterska! Det händer mycket inom tandvården och vi ser verkligen fram emot att träffas och förhoppningsvis tillsammans med dig ta del av all ny kunskap och alla nyheter.

Efter varje Yrkeskonferens gör vi en utvärdering och den är oerhört viktig för att kunna förstå vad ni som deltagare uppskattar och eventuellt vill att vi ska göra bättre. 2025 års program är till stora delar framtaget med hänsyn till de önskemål om ämnen och områden som kom fram i utvärderingen 2024. Programmet är utformat för att det ska vara intressant för alla, oavsett var i landet man arbetar eller inom vilket område.

Ett välfyllt program i två dagar

Vi har delat in det i olika fokusområden. Inom "AI och Ny Teknik", får vi höra om hur hälso-data ska bli tillgänglig för alla inom vården, vilka

för- och nackdelar det finns med AI på en klinik och hur tekniskt avancerat det faktiskt är möjligt att arbeta på en klinik.

I område "NPF och Särskilda behov" fokuserar vi på det svårt sjuka patienterna, de geriatriska patienterna och de med NPF diagnoser. Hur är det att jobba med dem som tandsköterska? Tandläkarskräck är inget nytt, men få har forskat på ämnet. Hur behandlar man patienter med svår tandläkarskräck? Och hur kan de bli hjälpta?

Barn och unga dricker mer läsk och energidrycker, vilket får följden att erosionsskador på tänderna ökar. Ett nytt nationellt erosionsindex har tagits fram för att kunna bedöma skadorna enhetligt och vi kommer få lära oss hur det fungerar och hur det ska användas.

Leverantörer ställer ut

Parallellt med konferensen har vi en utställning i en angränsande lokal där leverantörer ställer ut och visar sina produkter och nyheter. Att få träffas ansikte mot ansikte och att

kunna få information och prover av leverantörerna är alltid uppskattat och en av höjdpunkterna under torsdagen.

Fokus på bättre arbetsmiljö

Fredagen fokuseras i mångt och mycket på hur man skapar en bättre arbetsmiljö inom tandvården. Om personalen som behandlar mår bra i kropp och själ får patienterna ett bättre bemötande och även bättre tandvård. Två ergonomi-specialister kommer att, genom både teori och praktik, lära ut hur man kan förbättra sitt fysiska mående, med hjälp av rätt ergonomi.

Givetvis får vi även en uppdatering inom hygien och förrådshantering, ett ämne som alltid är aktuellt.

Boosta dig med Ida Kjos!

Avslutningsvis kommer den fantastiska och hyllade inspirationsföreläsaren Ida Kjos att visa oss hur vi kan leva modigare och mer till fullo. Det vill du inte missa!

VAD SKALL NI TALA OM PÅ YRKESKONFERENSEN?

■ Linnea Nilsdotter och Therese Saurow

– Efter önskemål från deltagarna förra året kommer vi att prata om "Förrådshantering inom tandvård" och ge uppdaterad informationen inom området vårdhygien.

Årets moderator

Hallå där Hans Sandberg!

Du skulle ju varit moderator på Yrkeskonferensen 2024, men fick lämna återbud i sista stund på grund av en akut skada i knät. Vi är väldigt glada över att du har möjlighet att vara moderator 2025 i stället.

Hur mår du nu?

Det går mycket bättre! Jag kan gå och rehabtränar för fullt. Senan vid knät har blivit för lång, men kan bli bättre med träning. Jag kan absolut hoppa upp på en scen, dock oklart hur det blir med dansen på kvällen.

Är du extra taggad att moderera konferensen nu när du inte kunde vara med förra året?

Ja, definitivt! Och nu har jag dessutom ett nytt perspektiv, nämligen patientperspektivet att bidra med. Det är viktigt att kunna vända något negativt till något positivt.

Vad vill du att man som deltagare ska få med sig från YK 2025?

Förutom att man får med sig yrkesmässig kunskap och nätverkar så är min innersta ambition att alla tandsköterskor ska känna sig som någon när de går från konferensen.

Om man aldrig tidigare varit på en Yrkeskonferens – varför ska man gå?

Ur mitt perspektiv är det viktigt att man träffar varandra och inser att vi har samma möjligheter och samma problem. Vi är inte ensamma om våra utmaningar och det handlar om ett livslångt lärande där

man ständigt måste uppdatera sig. Friska tandvårdare håller längre.

Vad är du aktuell med?

Jag jobbar förutom att vara tandläkare på min klinik, mycket med mitt ordförandeskap i en nationell arbetsgrupp för kariessjukdomen, där syftet är att ta fram "personcentrerade sammanhållna vårdförlopp". Vi har kommit långt i detta jobb och slutrapporten på detta arbete kommer ut 2025, med riktlinjer hur man ska behandla dessa patienter. Jag tycker det är viktigt att se patienten som en team-medlem och genom bra kommunikation skapar man tydlighet och

Hans Sandberg

kan nå patienten. Min egen erfarenhet som patient under det senaste året har gjort detta extra tydligt.

Dessutom är jag kursledare för den nya kursen om Förebyggande Tandvård som STF anordnar för tandsköterskor.

"Det är spännande och roligt att se spännvidden som finns i klinisk verksamhet. Programmet innehåller en stor mängd olika ämnen och det är fascinerande att tänka på att allt detta är sådant kliniker handskas med", säger Hans Sandberg.

VAD SKALL DU TALA OM PÅ YRKESKONFERENSEN?

■ Innovationskliniken IDUN (Maria Hägg, Freya Johansson, Johanna Ögren)

– Vi kommer att prata om Folk tandvården Västerbottens innovationsresa. Hur det nya flödesarbets sättet med stöd av app erbjuder variation och kompetensutvecklingsmöjligheter för tandsköterskor.

Tack alla
ni som skapar
nätverk i lokalför-
eningar och
sektioner!

Att lyssna på Ida Kjos kan leda till att du faktiskt förändrar ditt liv. Eller åtminstone får ett nytt perspektiv på det. Idas hyllade föreläsningar ger åhörare stäpels och många känner ett stort mod till att leva sina liv som de vill leva dem. Om du har möjlighet, missa inte att lyssna på Ida Kjos under Yrkeskonferensen!

Hon vill få oss att leva livet fullt ut

Det är mycket på gång i Ida Kjos liv. Förutom att hon lever ett aktivt liv med man, två barn och jobb som poddare och föreläsare, släpper hon i höst sin bok och har premiär för en ny föreställning.

I sin podd som heter "Kjos & Myran", möter hon varje vecka sin bästa vän Andrea för vardagliga samtal om livet. Tidigare drev hon podden tillsammans med sin tvillingssyster Elin, där de öppen hjärtligt delade med sig av sina liv, i både med och motgångar. Man fick följa Elins kamp mot en obotlig lungcancer, ända fram tills att hon gick bort för ett och ett halvt år sedan. Ida valde då att fortsätta podden, först på egen hand, sedan tillsammans med Andrea.

Ida Kjos är en hyllad föreläsare som tar med sina åhörare på en spännande resa. FOTO: TALARBYRÅN

VAD SKALL DU TALA OM PÅ YRKESKONFERENSEN?

■ Michel Silvestri, Enhetschef på E-hälsomyndigheten

– Jag ska prata om hur hälsodatan bli tillgänglig för hela vårdkedjan. E-hälsomyndigheten fick förra året i uppdrag av regeringen att ta fram en färdplan för en nationell digital infra-

struktur inom hälso- och sjukvården. Målet är att hälsodata ska bli tillgängliga i hela vårdkedjan, oavsett vilken vårdgivare det är och var i landet vården bedrivs.

BOKEN SOM HON släpper i november heter "Jag vill bara få leva", var Elins idé och initiativ. Hon började skriva på den när hon var sjuk tillsammans med en medförfattare. Men då det samarbetet inte riktigt kändes rätt frågade hon om Ida, hennes tvillingsyster, ville skriva den istället. Tillsammans hann de göra ramen för innehållet, men när Elin blev sämre lade de projektet på is. Som en del i sin sorgprocess och för att uppfylla Elins önskan har Ida nu skrivit klart boken, helt på egen hand.

– Att skriva en bok själv har varit svårt. Men jag har fått så mycket koncentrerad tid att umgås med min syster. Jag känner att jag fått mycket hjälp av henne. För att kunna skriva och gå in i alla de jobbiga känslorna reste jag utomlands för att kunna fokusera på boken.

IDAS LIV HAR förändrats mycket det senaste ett och ett halvt åren. Förutom att hon har förlorat sin älskade syster, har hon helt slutat att jobba som jurist och i stället fokuserar hon nu helt på föreläsningar, bok, podden och att få mer tid med familj och vänner. Sådant som verkligen betyder något i livet.

– Under min föreläsning tar jag publiken genom en resa i självutveckling. Jag var tidigare alltid väldigt inriktad på att göra karriär. Började plugga direkt efter gymnasiet, hade en hög hastighet och status och pengar var viktigt för mig. Elin var alltid mycket mer luststyrd och gjorde det som var härligt.

– När hon blev sjuk hade jag nyligen fått mitt andra barn och det sammanföll med att jag också hade klättrat i karriären och kraven på mig ökade. Jag kände plötsligt ett motstånd mot det liv jag levde och började tänka på vad jag egentligen tyckte om att göra.

– Att föreläsa var en del av det. Redan när jag var liten ville jag bli föreläsare. Kanske lite udda yrke, men så var det faktiskt, säger Ida.

TROTS ATT TVILLINGSYSTRARNA uppenbarligen hade olika fokus på hur de ville leva sina liv, hade de alltid simningen som förenade dem. Både Elin och Ida var elitsimmare på nationell nivå, något som Ida menar skapar en målmedvetenhet och luttrar en. Simning är en tuff sport som kräver mycket pannben.

”

Grunden i självförtroende är att göra. Man kan inte läsa sig till mod eller nya färdigheter. Man måste rent praktiskt göra det.

— IDA KJOS

I sina sociala medier, i sin podd och under sina föreläsningar pratar Ida mycket om att leva livet fullt ut och ha mod att göra det man vill. För att komma dit menar hon att det inte behöver betyda att man gör enorma förändringar en dag till en annan.

– Många tror att förändring måste vara fundamentalt. Alla har börjat någonstans. Vad som är läskigt för mig kanske inte är det för

någon annan. Jag kan tycka att det är otäckt att köra in i biltvätten, men att stå och prata inför publik är inte svårt för mig.

– Grunden i självförtroende är att göra. Man kan inte läsa sig till mod eller nya färdigheter. Man måste rent praktiskt göra det. En viktig del är också att alla ska förstå att de kan göra förändringar och inte tänka att "jag är inte sän".

EN VIKTIG DEL och något som hon fortfarande kämpar med, är att det är ok att ha en dålig dag och att dagen kan vara bra trots att hon inte utträttat något speciellt. Självkärlek handlar om att

acceptera sig själv och sina känslor, även en sämre dag och ändå ge beröm till mig själv.

– Mitt absolut bästa knep är annars att sätta på hög musik, dansa och sjunga.

IDA SER FRAM emot att få avsluta Yrkeskonferensen med en riktig energiboost, det är inte omöjligt att det blir just hög musik och dans. Hennes förhoppning är att åhörarna ska känna en större kärlek och tillit till livet och modet inom sig.

Ida Kjos

■ **ÅLDER:** 36 år

■ **FAMILJ:** Maken Lars Frölander (OS-medaljör i simning), barnen Lykke 8 och Jack 4 år

■ **YRKE:** Jurist, poddare, föreläsare samt styrelseledamot

■ **AKTUELL MED:** Ny bok i november och en ny föreställning och inspirationsföreläsare på YK i februari

VAD SKALL NI TALA OM PÅ YRKESKONFERENSEN?

■ Peder Remman och Sofia Sognefur, Boneprox

– Vi kommer att prata om hur digitalisering och artificiell intelligens (AI) omformar tandvårdsbranschen. Vår presentation kommer att fokusera på tandsköterskor och hur de kan använda

digitala verktyg för att förenkla sin vardag och öka effektiviteten samt tryggheten i behandlingsplanering och dialogen med patienten. Vi kommer även att avmystifiera begreppet AI och diskutera dess långsiktiga påverkan på branschen.

Robert Schibbye

Robert Schibbye

Hur man behandlar tandvårdsrädsla

20 procent av den vuxna befolkningen upplever någon form av oro inför tandläkarbehandlingar och fyra till fem procent har en fobisk rädsla.

Hur uppstår tandvårdsrädsla, vilka olika typer av tandvårdsrädsla finns det och vad finns det för sätt hjälpa de drabbade? Det ska Robert Schibbye prata om under Tandsköterskornas Yrkeskonferens.

ROBERT SCHIBBYE ÄR utbildad psykolog vid Karolinska Institutet där han också forskar på tandvårdsrädsla och hur man kan behandla det. Han håller även kurser och utbildningar inom ämnet för tandläkare. Att tandvården kan lära sig att hantera patienter med tandvårdsrädsla är

en viktig del för att kunna ge alla människor en god tandhälsa.

ROBERT FÖRKLARAR ATT de två grupperna som finns av tandvårdsrädsla, det vill säga de lite mer allmänt rädda och de med tandvårdsfobi (en stark tandvårdsrädsla som påverkar dem negativt i livet), har olika behov av hjälp för att övervinna sin rädsla. För den första gruppen handlar det om att få ett lugnt och anpassat omhändertagande så att de kan känna sig trygga och genom det klara en behandling bra. Här spelar tandsköterskan en viktig roll.

– Jag har aldrig sett en patient som skylt sin tandvårdsrädsla på en tandsköterska. Patienterna ser oftast tandsköterskan som en varm person som de kan känna sig avslappnade med.

Det är viktigt att ge alla patienter ett bra första bemötande för att de inte ska utveckla rädsla för tandvården, menar Robert.

– Om man inte fångar de unga som är inne i systemet, kan de sluta helt att gå till tandläkaren när de inte längre får det kostnadsfritt. Därför är det viktigt att skapa en trygghet hos alla barn och ungdomar som besöker tandvården.

DEN ANDRA GRUPPEN, de som är svårt drabbade med tandvårdsfobi, har oftast dåliga tidigare upplevelser av tandvård. För att bli riktigt tandvårdsrädd behövs det en väldigt negativ erfarenhet och ett mer KBT-inriktat sätt för att bli av med rädsla efter denna upplevelse. Under sin föreläsning kommer Robert att prata om just det – hur rädsla skapas och hur man kan bli av med den. Genom sin forskning har han tittat på standardiserade behandlingar för att motverka rädsla. Det går ut på att en patient på ett förberett sätt utsätter sig för tandvård, är i miljön, lär sig hantera och känna sig trygg i den. Han har hållit på med sitt forskningsprojekt på halvtid i sju år, och har ett flertal artiklar publicerade.

– Det görs inte så mycket forskning inom tandvårdsrädsla idag, men jag hoppas att vi genom vår forskning kan ta fram nya arbetssätt som är effektiva. Jag tror personligen att behandling av tandvårdsrädsla kan bli en viktig uppgift för tandsköterskor i framtiden.

VAD SKALL DU TALA OM PÅ YRKESKONFERENSEN?

■ Charlotte Wählin, Biträdande Professor, Med. Dr., Leg. fysioterapeut/ergonom på Arbets- och Miljömedicin inom Region Östergötland

– Jag kommer prata om hur man kan skapa bättre arbetsmiljö

inom tandvården. Region Östergötland och Linköpings Universitet har under 2024 påbörjat en studie för att ta reda på hur arbetsmiljön ser ut inom tandvården. Tillsammans med tandvårdens anställda vill vi få ny kunskap som kan bidra till ett hälsosammare arbetsliv.

Det nya nationella erosionsindexet – hur fungerar det?

Ökningen av tanderosion inom tandvården har lett till ett ökat behov av hur man ska registrera, diagnostisera och utreda problemet. Det nya nationella indexet för erosions-skador gör det möjligt för samtliga vårdgivare att gradera skadorna på samma sätt.

”

Det känns väldigt värdefullt att vara en del av dessa patienters rehabilitering.

— CARL-FREDRIK ARNELUND

DEN STORA ÖKNINGEN av erosion, framför allt bland unga patienter, beror främst på förändrade levnadsvanor och en ökad konsumtion av läsk och energidrycker. Carl-Fredrik Arnelund arbetar som chef för specialisttandvården i Örebro Län och leder en nationell arbetsgrupp, NAG dental erosion. Arbetsgruppen har fått i uppdrag av Socialstyrelsen att ta fram indexet för att möjliggöra uppföljning på populationsnivå. Detta blir möjligt då all data läggs in i SKaPa, Svenskt

Kvalitetsregister för Karies och Parodontit.

– Tandskador har man registrerat länge, men i varje journalsystem har man tidigare haft olika sätt och varianter på vad man anser vara lindrig eller svår erosionskada, vilket har försvårat uppföljning, menar Carl-Fredrik Arnelund.

När data har samlats in blir nästa steg att ta fram ett kliniskt kunskapsstöd för hur man ska ta hand om dessa patienter.

Under Yrkeskonferensen kommer Carl-Fredrik presentera hur det nationella indexet fungerar och hur det är tänkt att användas, men han kommer också att prata om tandsköterskans roll och teamsamarbetet på en klinik.

KUNSKAPSFÖRMEDLING ÄR NÅGOT som ligger Carl-Fredrik varmt om hjärtat. Han håller kurser i praktisk protetik, både i tandläkarförbundets regi och på tandsköterskeutbildningen i Örebro. Boken "Oral Protetik", som Carl-Fredrik skrivit,

används som studiematerial på tandsköterskeutbildningar. Dessutom är han den enda tandläkarexperten i gruppen NAG-åstörningar inom psykiatri, där man behandlar åstörningar och även har fokus på tänderna eftersom de ofta tar stor skada i form av frätskador. Att

tandvården samarbetar med psykiatri är något Region Örebro blivit kända för och något som Carl-Fredrik är stolt över.

– Det känns väldigt värdefullt att vara en del av dessa patienters rehabilitering, både vad gäller deras allmänsjukdom, men också med fokus på en god tandhälsa.

Carl-Fredrik Arnelund

FOTO: HASSELBLAD XTID

Konferensmiddagen

We'll be back!

Efter en hel dags konferens är det dags att släppa loss! Vi träffas för en drink innan middagen för att sen sätta oss till bords för en tre-rätters middag med underhållning.

Det brukar aldrig vara något problem att få igång 300 tandsköterskor så fort live musiken startar. 2024 var inget undantag då gruppen "Made in Sweden" gjorde succé med sin 80-tals show. Därför kommer de att stå för underhållningen även denna gång, men med en helt ny show och med helt andra låtar. Musiken kommer dessutom att hålla på längre än förra året, så att alla får dansa tills de stupar i sömn.

En kväll du inte vill missa när Made in Sweden bjuder på elektrisk underhållning.

VAD SKALL DU TALA OM PÅ YRKESKONFERENSEN?

■ Therese Wendin, Specialisttandköterska Orofacial medicin

– Jag kommer att prata om två områden. Del 1 handlar om "Att arbeta med svårt sjuka patienter - inte bara munvård" och Del 2: "Att arbeta med Geriatriska patienter - den äldre munnen"

Bli medlem
du också!
www.svetf.se

Ökad ergonomikunskap minskar sjukskrivningarna

I tandvården är personalen ständigt utsatta för ogynnsamma arbetsställningar, det vet vi sedan länge. I arbetet har man ofta nacken och kroppen framåtlutad, vilket ökar risken för att tappa hållningen och belasta kroppen negativt. Men det går att påverka sin fysiska hälsa med rätt kompetens och hjälpmedel.

Ergonomiexperterna Rebecka Ullman och Helena Wall har tillsammans bred erfarenhet. Rebecka är utbildad inom biomedicin inriktad mot fysisk träning och Helena är ergonom med idrottsbakgrund och har arbetat med rehabilitering, träning, vård och omsorg.

– Det är viktigt att lära rätt från början för att inte öka risken för smärtproblematik. Bli mer medveten själv och kunna ta mer ansvar för sin arbetsposition, säger Rebecka Ullholm som arbetar som ergonom och är grundare av Ergodesign och som ska föreläsa under Yrkeskonferensen.

Tandvårdspersonalens problem

Tandvårdsbranschen har en slitsam och statisk arbetsställning för kroppen, något som är en starkt bidragande orsak till smärtproblematik.

– Det innefattar bland annat stelhet och värkande nacke och axlar, molande värk i ländrygg, och stickande känsla i underarmar, så kallad "musarm". Problemen har funnits länge, men med ökad medvetenhet i branschen där fler inser vikten av att satsa på ergonomi har efterfrågan på ergonomihjälp ökat markant, säger Rebecka.

Utmaningar hos arbetsgivaren

För den enskilda medarbetaren är smärtan ett problem, men även för arbetsgivaren. Smärtproblematiken är kostsam för företagen, och leder till reducerad prestationsförmåga, minskad trivsel och i förlängningen kostsamma sjukskrivningar.

– Forskning visar att om du har smärtproblematik minskar din prestationsförmåga med 40 procent, och sjukfrånvaro kostar bolagen massor, menar Rebecka.

Det finns lösningar

Det finns dock stora möjligheter till hjälp. Ergonomiska hjälpmedel så som sadelstolar och att arbeta med rätt teknik kan avhjälpa mycket för både tandläkare och tandköterskor. Rebecka och hennes kollega Helena Wall kommer att gå igenom allt från hur yttre belastning sliter på kroppen till rätt arbetsteknik. De kommer bland annat visa hur man sitter rätt, hur man bör greppa utrustning på rätt sätt och hur man hanterar stress.

– Idag är det hård konkurrens om den bästa personalen. Att hjälpa sin personal att må bra på jobbet, är ett effektivt sätt att såväl attrahera, som att behålla sina bästa medarbetare.

Ergodesign

Ergodesign hjälper arbetsplatser med att hitta ergonomiska och smarta investeringar i arbetsmiljön som kan attrahera, motivera och hålla medarbetarna friska från arbetsmiljöskador.

NYHET! FLUX Neutral -den utan smak!

www.fluxfluor.se

Nu kan ni erbjuda en fluoridskölj med 0,2% NaF från Flux – utan smak!

Vi har under de senaste åren fått förfrågningar från er inom tandvården om en 0,2% NaF från Flux som inte ska smaka något. Nu är vi glada att presentera att den finns: Flux Neutral - en fluoridskölj med 0,2% NaF men utan smak. Produkten är utan alkohol, färgämnen och är vegansk.

Flaskan har den praktiska doseringspumpen som ger 10 ml vid varje fluxning. Används som tillägg till tandborstning med fluoridtandkräm. För vuxna och barn över 12 år.

Flux Neutral säljs på apotek och finns även hos din dentaldepå.

FLUX®

Har du fluxat idag?

SE_Flu_37_Okt2023

Behandling av muntorrhet

Xerodent®

Xerodent är en sockerfri sugtablett mot muntorrhet med smak av apelsin.

DOSERING: En tablett tas vid behov vanligen 6 gånger per dag. Vid svår muntorrhet kan dosen höjas till 12 sugtabletter per dag under en begränsad period.

XERODENT INNEHÅLLER:

- Äppelsyra som ökar salivproduktionen
- Natriumfluorid som gör tandemaljen mera motståndskraftig mot hål i tänderna.

Xerodent är ett receptfritt läkemedel och omfattas av högkostnadsskyddet.

Xerodent, sugtablett (28,6 mg äppelsyra och 0,25 mg natriumfluorid) för behandling av muntorrhet. ATC: A01AA30. Xerodent är ett receptfritt läkemedel och omfattas av högkostnadsskyddet och finns i burk om 90 och 270 stycken. En tablett tas vid behov, vanligen 6 gånger per dag. Vid svår muntorrhet kan dosen höjas till 12 tabletter per dag under en begränsad period. Varningar och försiktighet: Vid behandling med Xerodent bör andra produkter som innehåller fluor undvikas, man kan dock fortsätta att använda fluorandtandkräm. Datum för översyn av produktresumé 2022-04-01. För fullständig förskrivarinformation och pris, se www.fass.se Karo Healthcare, medinfoSE@karopharma.com

Xerodent är ett
receptfritt läkemedel
som omfattas av
högkostnads-
skyddet

INNEHÅLL PER TABLETT:

28,6 mg äppelsyra och 0,25 mg fluor

Xerodent innehåller xylitol som kan ha en laxerande effekt.

SE_Xer_86_Feb2024

Profilen

Hon brinner för bra ledarskap och tandvård

Det är alltid bra, bara mer eller mindre. Det är mottot för Helén Ekbom som har bråttom att leva livet och som inte räds att testa och hoppa på nya saker. Hon brinner för bra ledarskap och tandvård. I höst lanserar hon dessutom en ny digital kurs för tandsköterskor, tandhygienister och tandläkare.

TEXT: CARINA LAGERLÖF / FOTO: HÅKAN LINGER

Helén är "bara" 55 år, men eftersom hon har, som hon säger själv, "levt livet lite baklänges" har hon hunnit med mer än många andra. Inom tandvården har hon arbetat i de flesta roller och har på så sätt en unik förståelse, och ett ovanligt brett perspektiv på branschen olika aspekter. Heléns digra CV inkluderar det mesta man kan göra inom dentalbranschen bland annat; tandsköterska, operationstandsköterska, koordinator, receptionist, teamledare, implantat / remittentkoordinator, Account Manager, kursansvarig på Campus Nyköping YH och Vårdyrkeshögskolan STHLM), COO på My Dentist AB, ledamot inom YA akademien, ordförande för TUC Tranås och föreläsare inom "kvalitetskrav och hygien".

– Jag har alltid haft bråttom. Jag började jobba som tandsköterska när jag var 18 år, tog examen, körkort och förlovade mig inom loppet av en månad, säger hon.

Och tur var kanske det att hon skyndade på. För när Helén var 28 år drabbades hon av livmodercancer och hon kunde tacka sin lyckliga stjärna att hon redan hade hunnit få två barn, för fler kunde det inte bli.

– Det var nog meningen att det skulle bli så. Annars hade jag varit tandläkare och kanske varit utan mina barn, säger Helén eftertänksamt.

Som färdigutbildad tandsköterska från gymnasiet - det var så utbildningen såg ut

på 80-talet började hon arbeta för en privat tandläkare i Jönköping, som hon sedan följde under 17 år. Sedan satte karriären fart på allvar, i helt andra riktningar. När man tittar på Heléns CV blir man lite yr och undrar hur sjutton hon hunnit med allt och hur det kommer sig att hon bytt inriktning och utvecklats så mycket.

– Flera gånger har jag haft turen att någon har frågat mig och tyckt att jag skulle passa i en viss roll och så har jag fått ett erbjudande jag inte kunnat tacka nej till. Jag har aldrig tvekat eftersom jag älskar utmaningar och att lära mig nytt. Kunskap är inte tungt att bära, som min pappa brukade säga.

Under hösten började hon en ny tjänst som Central Area Manager på Oris Dental. Och hon håller dessutom på och skapar och sammanställer en ny digital kurs för samtliga yrkeskategorier inom odontologi tillsammans med Docent M. Zimmerman. Kursen har titeln "Klinikens Munditia – En guide i kvalitetskrav och hygien inom tandvården och kommer finnas tillgänglig på Tandakademien från september.

– Tänk, vilken häftig kombination, en docent och en tandsköterska. Tanken är att kursen ska vara som en guide och den ska vara nåbar för alla. Materialet innefattar minst en heldag, men man kan ta del av olika sektioner när det passar kliniken och dess verksamhet, förklarar Helén.

Helén Ekbom är ett energiknippe med en unik insyn i dentalbranschen olika roller.

”

Jag har aldrig tvekat eftersom jag älskar utmaningar och att lära mig nytt. Kunskap är inte tungt att bära, som min pappa brukade säga.

— HELEN EKBOM

Kurs- och utbildningsverksamheten kom hon in på när en gammal kollega som arbetade som utbildningsledare frågade om Helén kunde ta ämnet "Team tandvård". Det fanns inga böcker inom området, så hon fick själv ta fram ett kursmaterial. Det tog henne ett halvår att skapa det, hon höll sedan i kursen helt själv och fick efter det frågan om hon också kunde hålla den i Stockholm, vilket hon gjorde.

Älskar människor

Att Helén är en person som tycker om att möta människor på riktigt förstår man snabbt. Hon är ett sprudlande energiknippe och verkar ha nära till sina känslor. Ett jobb som har präglat henne mycket är tiden på Skänninge anstalt där hon arbetade som tandsköterska varje onsdag ihop med en

tandläkare under två års tid.

– Att möta dessa människor var speciellt. Jag fick behandla fångar som satt med handbojor och fastspända, men min enda tanke under behandlingarna var att "alla är någons barn".

– Detta var för mig en viktig del i arbetslivet. Jag kunde känna att jag kunde bidra med min kunnighet och jag fick se en del inom samhället som jag inte kände till innan.

Detta ledde till att hon ville lära sig mer, nu i form av hur organisationer är uppbyggda, ledarskap som leder mer till analyserande, reflekterande och gick utbildningen "Operativa ledarskapet" på Tekniska högskolan i Jönköping. Hon ville få fler dimensioner i livet.

– Av kursen fick jag med mig hur man kan

vara chef med känsla och förnuft, att det faktiskt går att vara chef med känslomässig intelligens.

Har en passion för bra ledarskap

Just ledarskap är något hon värdesätter och funderar mycket på. Att skapa effektiva team intresserar henne och hur man ska vara en bra ledare och även en bra gruppmedlem. Idag använder Helén sig av fyra vägledande principer i sin roll som ledare:

- du vet inte allt
- du kommer att bli överraskad (det går fort idag, du får inte sitta fast)
- håll ett öga på den inre cirkeln (saker eller personer är inte konstanta)
- lita på andra men kupa korten (hitta de du kan anförtra dig åt)

EXAMENSARBETE FRÅN NACKADEMIN

■ En studie, som gjorts av Matilda Eriksson och Jennica Söderlind, hade syftet att undersöka samband mellan tonårens utvecklingsprocess och potentiella förändringar av deras munhygienvanor, kostvanor och tandvårdsrädslor.

Resultatet visade bland annat könsskillnader där tjejerna generellt uppgav en högre svarsfrekvens av generellt sämre mående och mer tandvårdsrädsla än killarna. Handledare: Malin Brattström

Helén blickar ständigt framåt och har nyligen börjat sin nya tjänst på Oris Dental.

Att hon känner sig så trygg i sitt kunnande tror hon dels beror mycket på att hon sett och upplevt många olika delar av dentalverksamheter. Som Account Manager reste Helén runt till en mängd kliniker och sålde olika typer av utrustning så som maskinrum, unitar och så vidare. Under besöken kunde hon se vad som fungerade och inte på klinikerna. Och tack vare att hon är tekniskt kunnig och kunde tandvård fick hon respekt bland klinikchefer och ansvariga, vilket hon menar inte alltid är självklart när man är kvinna i den rollen

Livet förändrades över en natt

2018 förändrades livet drastiskt för Helén. Ett antal år tidigare hade hon träffat sin livs kärlek som hon flyttat ihop med och tillsammans levde de ett härligt liv, alltid med en flask

champagne på kylning. Men hastigt och helt oväntat gick hennes sambo bort. Helén var plötsligt änka och inte mer än 49 år.

– Efter det kan inget bli värre. Som tur är har jag ett stort nät av vänner. Men kriserna i livet gör att man krymper den inre cirkeln rejält. Man ser klarare vad och vem som är en människa för mig och jag är i dag klokare på att upptäcka det.

Några som tillhör den inre cirkeln är barn och barnbarn. Det är de hon helst umgås med när hon är ledig och de som ger henne energi. Barnbarnen är de enda som kan få henne att släppa jobbet helt och hållet.

När denna tidning kommer ut har Helén avslutat sin sommarledighet och påbörjat nästa jobbresa och det är inte utan att det ska bli spännande att se vad hon kommer fylla sitt CV med de nästkommande åren.

Helén Ekbom

■ **ÅLDER:** 55

■ **BOR:** Jönköping

■ **FAMILJ:** En son och en dotter med familjer

■ **INTRESSEN:** Bor själv, läser och lyssnar på böcker och musik. Arbetet, utbildning och tandvård är ett stort intresse. Är så mycket jag kan med familj och barnbarnen. Älskar också att resa, köra bil och äta choklad!

■ **FAVORITLÅT:** Brave med Sara Bareilles. Lyssnar på den när jag ska göra något, typ innan jag ska föreläsa. Den ger mig ett jävlar anamma och som man säger inom det militära: Intention – Förmåga – Tillfälle, för Utan motivation når vi aldrig vår fulla potential!

NY HEMSIDA!

■ Vi har ny hemsida som vi hoppas ni gillar. Det finns en massa matnyttig information och vi uppdaterar kontinuerligt med nyheter inom tandvården.

Saknar du någon information eller har du någon idé om vad du vill läsa om i tidningen eller i nyhetsbrev, hör gärna av dig. info@svetf.se

Aktuellt

Odontologisk riksstämma och Swedental

Den 13-15 november 2024 går Odontologisk Riksstämma och Swedental av stapeln på Svenska Mässan i Göteborg. Genomförandet är ett samarbete mellan Svenska Tandläkare-Sällskapet, Förening Svensk Dentalhandel och Svenska Mässan som skapar en gemensam mötesplats för hela tandvårdsbranschen.

Riksstämman firar i år 60 år, vilket så klart kommer att uppmärksammas på olika sätt. Det kommer att vara tre jubileumsföreläsningar som är utformade för att reflektera över vår rika historia, inspirera och informera om de senaste framstegen inom dessa tre ämnesområden. Jubileumsföreläsningarna kommer även att belysa banbrytande forskning och innovationer som har format och fortsätter att forma tandvården.

MER INFO
Läs mer om Riksstämman och Swedental genom att skanna koden

Skyddad yrkestitel för tandtekniker utreds

Det är inte bara vi tandsköterskor som slåss för en yrkesskyddad titel. Tandteknikerna har under flera års tid fört denna kamp och har skickat in sin begäran till regeringen vid tre tillfällen tidigare. Nu har de äntligen fått respons från Statens offentliga utredningar (SOU) och ett dialogmöte har hållits.

Olle Sahlin

Tandteknikerförbundet förklarar att en utredning kommer att göras som ska analysera möjliga förändringar som kan behövas i regelverk och strukturer när det gäller reglerade yrken, specialistkompetenser och specialistutbildningar samt vidareutbildning och fortbildning inom hälso- och sjukvården samt tandvården.

– Nästa steg är att representanter för den statliga utredningen lämnar in ett betänkande till regeringen och sedan ska ett beslut fattas i mars 2025, om man ska gå vidare, säger Olle Sahlin, ordförande för Sveriges Tandteknikerförbund.

– Vi hoppas på att tandteknikeryrket kan få en högre status genom en skyddad yrkestitel. Som det är idag, att vem som helst kan starta ett tandtekniskt laboratorium, samtidigt som det krävs en högskoleutbildning för att bli tandtekniker, känns väldigt konstigt.

Svenska Tandsköterskeförbundet välkomnar denna utredning, då man har siktet inställt på att få en yrkesskyddad titel för tandsköterskor inom en överskådlig framtid.

– Vi ser det som positivt att regeringen inser allvaret med att hälso- och sjukvård och tandvård bemannas av personal med rätt kompetens, det handlar om patientsäkerhet, säger Tina Hilding, ordförande för Svenska Tandsköterskeförbundet.

Ny kurs för dig som tandsköterska!

– Endagskurs om Förebyggande tandvård, 26/9, Göteborg

Förebyggande tandvård är en viktig fråga även för den allmänna hälsan. Den största delen av den tandvården görs inte på tandvårdskliniken utan i hemmet. Det egna ansvaret är inte lika självklart för alla, vilket ofta beror på bristande kunskap och dåliga rutiner. Det gäller därför att få patienten att arbeta tillsammans med tandvårdsteamet, där du som tandsköterska har en stor betydelse, med målet en god munhälsa.

Vi som arbetar inom tandvårdssektorn har både pedagogiska och praktiska utmaningar i arbetet för att höja den förebyggande tandvården, och den egna arbetsmiljön. Därför arrangerar Svenska Tandsköterskeförbundet en endagskurs i Göteborg.

Under kursen får du bland annat lära dig mer om:

- Dagens utmaningar "Hälsotrender i det platta och multikulturella samhället"
- Patienternas och tandvårdens utveckling, med särskilt fokus på tandsköterskans roll
- Hur vi kan förebygga i alla led, och hur vi kan leda med god arbetsmiljö och hälsa
- Arbetsmiljö – Egen arbetsmiljö, i teamarbetet och vid själva patientkontakten
- Konkreta och användbara verktyg och metoder för den kliniska vardagen
- Morgondagens utmaningar, med bland annat AI som den nya teammedlemmen

Föreläsare:

- Hans Sandberg, Med. Dr. Leg. tandläkare, Odontologisk mentor inom klinik, vetenskap och utbildning
- Charlotte Wählin, Biträdande Professor, Med. Dr. ergonom på Arbets- och Miljömedicin, Region Östergötland och Linköping Universitet

På grund av både de logistiska svårigheterna och säkerheten på anstalterna och häktena, hinner tandläkaren med att sköta alla sysslorna själv, säger Sandra Jussila. FOTO: ANDREAS SKOGH

Hur upphandling av tandvård till Kriminalvården fungerar

Sandra Jussila arbetar som Specialist på Kriminalvårdens Huvudkontor och ansvarar bland annat för upphandling av tandvård inom olika områden. Hon har en bakgrund som medicinsk sekreterare och miljövetare och började på Kriminalvården som handläggare inom sjukvårdsgruppen på sektionen för verksamhetsprocesser i anstalt och häkte och kom på så sätt in på avtalsdelen. I februari tillträdde hon tjänsten som Specialist med syfte att förbättra sektionens arbete och kravställningar.

Sandra Jussila

Berätta om hur en upphandling för tandvården går till?

Vi jobbar varje år med tjänsteavtal för Kriminalvårdens olika verksamhetsställen när avtalen går ut. Eftersom vi sköter alla tandläkaravtal för Kriminalvården i Sverige är

det alltid något som löper ut varje år. Avtalen är normalt på sex år, först bundet i två år, sen har vi rätt att förlänga i två år till och de två sista åren sker efter överenskommelse. Det är väldigt sällan ett avtal avbryts innan de sex åren löpt ut, då ska det ha hänt något exceptionellt.

Man särskiljer tandvård från hälso- och sjukvård eftersom det är olika kravställningar. Tandvårdens tjänsteavtal ses som lokala eftersom de upphandlas för ett av Kriminalvårdens verksamhetsställen, men det är Kriminalvårdens

huvudkontor som sätter ramarna och har yttersta ansvaret för avtalen.

När en ny upphandling ska göras tittar vi på upphandlingsunderlaget, om det kommit in några synpunkter från verksamheterna under perioden. Att lyssna på verksamheterna är en viktig del. Avtalen utgår från en mall som man försöker anpassa för att det ska fungera så bra som möjligt i alla led, både för leverantörer och verksamheterna. Verksamheterna har en ansvarig för sjukvård och tandvård, som svarar på hur mycket tid och resurser man behöver för sin verksamhet.

Offentliga upphandlingar annonseras och alla leverantörer får svara enligt tidsplan och lägga anbud.

Hur sätter man kraven?

Givetvis måste den efterfrågade kompetensen uppfyllas och där Kriminalvården är skatte-

finansierat är ekonomin viktig, man vill hitta en så billig leverantör som möjligt som uppfyller kraven.

Till min hjälp har jag mina kollegor och en förtroendetandläkare som själv varit tandläkare inom Kriminalvården. Han tittar på om kraven är rimliga och lyssnar även på leverantörernas synpunkter. Tyvärr gick den förtroendetandläkaren vi arbetat med i många år bort i somras, så nu håller vi på att rekrytera en ny.

I de nya avtalen finns endast tandläkare upphandlad, ingen medföljande tandsköterska. I tidigare avtal fanns möjlighet för tandläkare att själv bekosta att ha en tandsköterska med sig. En anledning till att inte ha med en tandsköterska i upphandlingen är att utvärderingen visat att det finns tillräckligt med tid emellan varje patient. På grund av både de logistiska svårigheterna och säkerheten på anstalterna och häktena, hinner tandläkaren med att sköta alla sysslorna själv.

”

I de nya avtalen finns endast tandläkare upphandlad, ingen medföljande tandsköterska.

— SANDRA JUSSILA

Med endast en tandläkare, kan man då verkligen göra alla typer av behandlingar som man skulle behöva?

Den tandvård som bedrivs i Kriminalvården sker i enlighet med normaliseringsprincipen och den tandvården syftar främst till att avhjälpa akuta tandvårdsproblem.

Finns det någon statistik på produktion/ upphandlad timme?

Avseende hur många klienter som står i kö för behandling hos tandläkare har huvudkontoret inte någon statistik på eftersom all hantering av tandvårdsärenden i klientpopulationen sker ute i våra verksamheter. Rent generellt är flödet av klienter högre i en häktesverksamhet än i anstaltsverksamhet.

Uppföljningsmässigt har ett arbete påbörjats på Kriminalvårdens huvudkontor gällande exempelvis kostnader och effektivitet. Det har tidigare inte funnits någon uppföljning inom sektionen för verksamhetsprocesser anstalt och häkte avseende detta.

Hur vet man att kvalitén är tillräckligt god? Gör ni någon kontroll?

Tandläkarna står själva som vårdgivare, och vi litar på att de uppfyller de krav som gäller. Det åligger leverantörer att stå för kvalitén. Sen har vi driftsmöten med leverantörerna för att stämma av hur allt går.

Vi jobbar mycket med att förbättra kvalitén inom tandvården, vi vill ha det mer enhetligt ute i verksamheterna och att det ska finnas mer stöd tillgängligt, både för leverantörerna och verksamheterna. Stödet kan vara i form av styrande dokument som hjälp i arbetet med tandvårdsärenden och hur klienterna kommer bättre ut.

Hur fungerar det med tandvårdsprodukter?

Det finns en inventarielista med artiklar och förbrukningsvaror där det finns specificerat vad Kriminalvården står för och för vad leverantören ska stå för. Om tandläkaren har behov av andra instrument eller artiklar, sker direkt dialog med den verksamhet man är på. Just nu håller vi på att upphandla för tandvårdsprodukter och inventarier.

STF:s kommenterar:

STF:S ORDFÖRANDE TINA HILDING:

Vi har fått samtal från medlemmar som velat att vi tagit reda på mer om hur ansvariga för Upphandling av Tandvård och förtroendetandläkare ser på tandsköterskans fortsatt viktiga delaktighet, då det inte finns något krav att upphandla med adekvat tandvårdspersonal. Vi frågade vad hygienexpert Mikael Zimmerman anser och han gav följande kommentar där han hänvisar till Socialstyrelsens kunskapsstöd:

”Kravet på god hygienisk standard gäller oavsett om det är regioner, kommuner eller privata aktörer som är vårdgivare. För att uppfylla det kravet på god hygienisk standard krävs bland annat att vårdgivaren har tillgång till vårdhygienisk kompetens. Vårdgivaren kan i många fall behöva inhämta stöd och kunskap av personer med särskild utbildning och erfarenhet inom det vårdhygieniska området.”

MER INFO

Läs mer om Socialstyrelsens kunskapsstöd via QR-koden

#1 VÄRLDENS LEDANDE MÄRKE INOM PROFESSIONELL TANDBLEKNING

Opalescence™
tooth whitening systems

30+ års erfarenhet 100 miljoner ljusare leenden 50+ utmärkelser inom blekning

LÄS MER PÅ ULTRADENT.EU

© 2024 Ultradent Products, Inc. All Rights Reserved.

NYTT FRÅN STF

SVENSKA TANDSKÖTERSKEFÖRBUNDET

Epost info@svetf.se

Bankgiro: 205-4641

Blå medlem:

Gå in på www.svetf.se och fyll i ansökningsformuläret.

STYRELSEN

Tina Hilding, förbundsordförande

tina.hilding@svetf.se

Frida Nilsson, ledamot

frida.nilsson@svetf.se

Karin Udén, ledamot

karin.uden@svetf.se

Mary Grace Sabado, ledamot

mary.grace@svetf.se

Merja Fehler, ledamot

merja.fehler@svetf.se

Yvonne Brännström, ledamot

yvonne.brannstrom@svetf.se

Katarina Löfwenbäck, suppleant

katarina.lofwenback@svetf.se

VALBEREDNINGEN

Marita Fager, sammankallande, maritafager@gmail.com

STF:S SEKTIONER

Käkkirurgiska sektionen, Eva Smidt Lysell,

eva.smidt-lysell@lypex.se

Sjukhustandsköterskesektionen, Marie-Louise Lissborg,

marielouiselissborg@hotmail.com

Ortodontisektionen, Ann-Catrine Bengtsson

ann-catrine.bengtsson@regionhalland.se

Parodontologiska/Endodontiska sektionen,

Katarina Löwenbeck

katarina.lofwenbeck@hotmail.com

Pedodontisektionen, Eva Jansson

eva.c.jansson@sl.se

Protetik och Bettfysiologi,

Carin Esséus, carin.essesus@regionsormland.se

ETISKA NÄMNDEN

Mary Grace Sabado, tfn 070 044 72 27,

mary.grace@svetf.se

STF:s LOKALFÖRENINGAR

Göteborg, vilande

Jönköping, vilande

Östergötland, Eva Gehrke evagehrke@hotmail.com

Norrbottnen, Agneta Fagervall, agneta.fagervall@gmail.com

Sundsvall Karin Udén, karin.uden@hotmail.com

Gotland, Marie Andersson, mariesanda@msn.com

Kronobergs län, Lena Jonsson, lenajon61@gmail.com

Skåne, Anna Svensson

Fråga STF

"Fråga angående Certifikat för äldre examen. Jag gick ut Tandsköterska utbildning 1986 på Jönköpings Hälsohögskola. Vi fick en brosch då som ser exakt likadan ut som nu. Jag har arbetat som tandsköterska under större delen av mitt liv med 4 år på klinik i London UK. Behöver jag ha ett Certifikat?"

Svar:

Hej och tack för ditt mejl till oss och tack för en bra fråga!

Så här fungerar det:

Svenska Tandsköterskeförbundets medlemmar har möjlighet att skicka in betyg och intyg från skolan att de har gått utbildning som ger 325 yhp eller en CSN-berättigad utbildning. En äldre utbildning lika den du angett i mejlet att du gått är också godkänd tandsköterskeutbildning, där räknas också 300 yhp.

Detta kan yrkesförbundet verifiera genom att du skickar in ansökan om certifiering. Vår avgift för det går till att hantera detta och skapa digitalt certifikat samt broschén som ingår och skickas per brev till dig.

Certifikatet kan enkelt adderas till ditt CV och även adderas på sociala medier mm. Ditt yrkesförbund styrker utbildningen helt enkelt vid ansökan hos arbetsgivare och andra aktörer inom tandvården.

Vem som är adekvat utbildad förs det sedan 2020 statistik för, STF medverkar till att samla in kunskap om vilka som är utbildade och vilka tandsköterskor som har behov av stöd med kunskapslyft och utbildning.

Genom att ni som är utbildade ansöker om certifikat så att STF kan utfärda certifikat gör att det underlättar arbetet med att inventera aktiva tandsköterskors kompetensbehov på arbetsmarknaden och därmed inventera kursbehov på de platser i Sverige där de finns behov för. Vi hjälper MYH att godkänna rätt antal tandsköterskeutbildningar per år och var behovet finns.

Genom att vi tandsköterskor informerar om status på vår utbildning till STF alternativt lång erfarenhet som styrkes av arbetsgivare kommer vi att få en bättre arbetsmiljö, kunniga och engagerade medarbetare som skapar en tryggare arbetsplats och med god patientsäkerhet.

Mvh STF

Fler betalsätt för medlemmar

Nu har vi förenklat för er med fler betalsätt: Swish, E-fakturerings. Ingen faktura skickas ut från 2025 utan en SMS-avisering om att medlemsavgiften har förnyats. Uppsägning ska ske en månad innan medlemskapet förnyas för att underlätta vår hantering. Tack för förståelse för detta!

Tack till er som har informerat oss!

Vi har registrerat alla som har informerat om sin godkända utbildning för att insamla statistik om Sveriges Tandsköterskors kompetens och om kompetensbehovet vid en yrkesskyddad titel för att underlätta införandet. Ju mer vi vet desto lättare blir det för oss.

Almanackan

19-20 sep	Mässdeltagande i Barntandvårdsdagarna i Malmö
26 sep	Kurs i "Förebyggande tandvård" i Göteborg
13-15 nov	Vi finns på Swedental i vimlet

TILL SIST

MED TANDSKÖTERSKAN JEZZICA EKSTEDT

Pepp inför hösten!

Då min absoluta favorittid infaller påsk till midsommar så är det ljuva mörka och grå vi har framför oss, inte riktigt my cup of tea om vi säger så. Man tvivlar lite på det mesta i tillvaron. Inte alls samma energi och lust som inför den stunda våren och grönskan.

VAD VILL JAG och vad är jag egentligen bra på? Men jag vet ju innerst inne att vara tandsköterska är ett stort ansvar, framför allt i patientkontakten. Man får vara lite allt i allo. En psykolog, en lärare, en mentor och en sådan där vägledare som står i gul varselväst. Jag gör det så där lite i smyg, är allt det där. Småpratar lite och tar reda på vad och hur patienten tar hand om sina tänder. Jag har märkt att många patienter bara behöver byta teknik för att det ska bli bra. Många säger att de borstar tänderna tre gånger om dagen och ändå

får massor av tandsten och har gingivit. När man då visar i spegeln vart tandborsten ska borsta så får de en aha-upplevelse. En liten vinkling, en liten vändning så blir resultatet så mycket bättre.

Dessa små handlingar av oss sköterskor, gör dessutom att patienten känner sig sedd. När jag väl tänkt klart så infinner sig en ro. Jag vet vad jag gör och jag är ganska bra på att anpassa mig efter person och situation. Genast flyr tvivlet sin kos, jag slår upp en kopp te och tänker ut hur jag ska omfamna allt det mörka vi har framför oss (höst och vinter tänker jag då på) Inser att man får omfamna det med ljus och värme.

"Dessa små handlingar av oss sköterskor, gör dessutom att patienten känner sig sedd."

VARFÖR DÅ INTE gå på kurs? En kurs för mig som tandsköterska är en toppenaktivitet. Det jag älskar med det som tandsköterskeförbundet anordnar är, att det är specifikt just för oss sköterskor. Jag har varit på många kurser och föreläsningar som är för hela teamet, tyvärr tycker jag ofta att det inte är

så stor behållning för tandsköterskan. Vi hamnar ofta i skymundan på de evenen.

Denna kurs just för oss handlar om förebyggande tandvård och vår roll i det hela. Är det något vi är bra på så är det att lyssna på patienter och informera.

In och anmäl dig till kursen nu och njut av en härlig dag bara för oss!

Käkkirurgiska sektionen

inbjuder till Årsmöte och kurs
den 8 - 9 maj 2025 i Stockholm

Kostnad för medlem i STF 6000:-

ej medlem i STF 7500:-

OBS! Anmälan är bindande

Sista anmälningdag 17 februari 2025

Information, kursprogram och anmälningssblankett kommer att finnas på hemsidan www.kakkirtsk.se

Information kommer även på Facebook

Vid eventuella frågor kontakta eva.smidt-lysell@lypex.se

POSTTIDNING B

RETURADDRESS:

C/O PROCESSTEKNIK GH AB

ATT: TINA HILDING MEJSELGATAN 8

235 32 VELLINGE

ADRESSÄNDRING GÖRS VIA MAIL TILL INFO@SVETF.SE

Made in Sweden**Nyhet**
För torr mun**Komplettera med
TePe Pure™ tandkräm**

TePe Pure™ är rätt val vid torr mun och känslig munslemhinna. En skonsam tandkräm utan skum- och färgämnen, med mycket mild smak eller utan tillsatt smak.

När det behövs mer än vatten

Vatten ger en snabb men ofta kortvarig lindring vid torr mun, något som drabbar 1 av 5 personer¹. TePe Hydrating Mouthwash och Mouth Gel ger en behaglig känsla vid torr mun, återfuktar slemhinnan och skyddar tänderna. Vi rekommenderar produkterna utan tillsatt smak för personer med väldigt torr och känslig mun och de mildt smaksatta för dem med måttliga problem.

Läs mer på www.tepe.com/sv/muntorrhet

Ta del av det senaste från TePe! Prenumerera på vårt nyhetsbrev.

1. Furness S, et al. Interventions for the management of dry mouth: topical therapies. Cochrane Database Syst Rev. 2011 Dec 7;(12):CD008934.